

نگرشی بر حقوق کارگران معلول

سید علی اصغر میرشجاعی
طاهره دلک آبادی

سرشناسه: میرشجاعی، سید علی اصغر، ۱۳۵۸.
 عنوان و نام پدیدآور: نگرشی بر حقوق کارگران معلول.
 مشخصات نشر: تهران: پارسینه، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری: ۲۳۵ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۶۹-۳۶-۴
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبای مختصر
 یادداشت: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
 یادداشت: کتابنامه: ۲۳۱-۲۳۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 شناسه افزوده: دلق آبادی، طاهره، ۱۳۶۵.
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۷۶۵۰۳

نام کتاب: نگرشی بر حقوق کارگران معلول
 مولفین: سید علی اصغر میرشجاعی، طاهره دلق آبادی
 ناشر: پارسینه
 مدیر اجرایی: فریبا خادمی
 چاپ و صحافی: مجتمع چاپ اول
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۶۹-۳۶-۴
 نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۴
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۲۷۰۰۰ ریال

© حق چاپ این اثر، برای مولفین محفوظ است

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه بهشت آیین، پلاک ۳۵، نشر پارسینه

تلفن تماس: ۶۶۹۶۸۸۸۵

فهرست مطالب

۱۱	پیش‌گفتار
	بخش اول: حقوق کارگر معلول
۱۵	فصل اول: معلولیت
۱۶	مقدمه
۱۸	سیر تاریخی افراد معلول
۲۰	وضعیت معلولیت در کشور
۲۱	آمار جمعیت معلولیت در کشور
۲۲	وضعیت اشتغال و بیکاری معلولین و فقر و طرد اجتماعی
۲۳	تاریخچه حقوق معلولین
۲۵	فصل دوم: حقوق معلول
۲۶	مقدمه
۲۸	تعریف حقوقی
۲۸	تعریف سازمان بهداشت جهانی
۲۹	تعریف مجمع عمومی سازمان ملل متحد
۲۹	تعریف توصیه‌نامه شماره ۹۹ کنفرانس بین‌المللی کار
۲۹	کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت
۳۰	تعریف قانون توانبخشی
۳۱	قانون آمریکایی‌های افراد معلول

۳۵	فصل سوم: استخدام معلولان
۳۶	مقدمه
۳۷	نقش مهارت‌ها در موفقیت کسب و کار
۳۸	استراتژی استخدام اروپا برای معلولان
۳۹	حوزه‌های اولویت در رهنمودهای استخدامی جدید
۴۱	تعریف لایحه حمایت از اشتغال معلولین در ایران
۴۱	قانون جامع حمایت از معلولان مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۶
۴۳	فصل چهارم: حقوق معلولان در قوانین بین‌المللی
۴۴	مقدمه
۴۴	اعلامیه حقوق افراد مبتلا به عقب ماندگی ذهنی
۴۴	اعلامیه حقوق معلولان
۴۶	قواعد استاندارد و برابری فرصت‌ها برای اشخاص دارای معلولیت
۴۷	کنوانسیون حقوق معلولان
۵۰	پیشینه‌ی پژوهشی
۵۵	فصل پنجم: حقوق معلولان
۵۶	مقدمه
۵۷	مقررات و اعلامیه‌ها و تحولات بین‌المللی
۶۰	تعریف لایحه حمایت از اشتغال معلولین در ایران
۶۰	قانون جامع حمایت از معلولان مصوب ۱۳۸۳/۲/۱۶
۶۴	حمایت از حقوق کارگران معلول در سازمان بین‌المللی کار
۶۷	بررسی مقررات داخلی
۶۸	حقوق شغلی معلولان در قانون کار و تأمین اجتماعی
۷۲	کار معلولان در قانون جامع حمایت از حقوق معلولان
۷۴	تبیین نارسایی‌های موجود
۷۵	شناسایی حقوق معلولین

قانون جامع حمایت از معلولین ۸۰

فصل ششم: تبعیض بر مبنای معلولیت ۸۹

تبعیض ۹۰

اشکال تبعیض ۹۲

معلولیت و تبعیض شغلی ۹۴

اسناد عام حقوق بشر و اشتغال معلولین ۹۵

اسناد خاص ملل متحد و اشتغال معلولین ۹۶

اصول پایه کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت ۱۰۰

ویژگی‌های کنوانسیون ۱۰۲

کنوانسیون و حق اشتغال ۱۰۵

حقوق داخلی کشورها در مورد تبعیض شغلی معلولان ۱۰۶

آمریکا ۱۰۷

انگلستان ۱۱۲

مفهوم تبعیض ۱۱۳

مفهوم آزار و اذیت ۱۱۴

تبعیض قانونی ۱۱۴

تبعیض غیر قانونی ۱۱۵

ایران ۱۱۵

بخش دوم: قوانین و مقررات کار و کارگر

فصل هفتم: تعاریف کلی و اصول ۱۲۵

فصل هشتم: قرارداد کار ۱۲۹

تعریف قرارداد کار و شرایط اساسی انعقاد آن ۱۳۰

تعلیق قرارداد کار ۱۳۲

خاتمه قرارداد کار ۱۳۳

جبران خسارت از هر قبیل و پرداخت مزایای پایان کار ۱۳۶

۱۳۷	فصل نهم: شرایط کار
۱۳۸	حق السعی
۱۴۲	مدت
۱۴۴	تعطیلات و مرخصی ها
۱۴۶	شرایط کار زنان
۱۴۶	شرایط کار نوجوانان
۱۴۹	فصل دهم: حفاظت فنی و بهداشت کار
۱۵۰	کلیات
۱۵۳	بازرسی کار
۱۵۷	فصل یازدهم: آموزش و اشتغال
۱۵۸	کارآموز و مراکز کارآموزی
۱۶۱	اشتغال
۱۶۲	اشتغال اتباع بیگانه
۱۶۵	فصل دوازدهم: تشکلهای کارگری و کارفرمایی
۱۶۹	فصل سیزدهم: مذاکرات و پیمانهای دسته جمعی کار
۱۷۳	فصل چهاردهم: خدمات رفاهی کارگران
۱۷۷	فصل پانزدهم: مراجع حل اختلاف
۱۸۱	فصل شانزدهم: شورای عالی کار
۱۸۵	فصل هفدهم: جرایم و مجازات ها
۱۹۱	فصل هیجدهم: مقررات متفرقه
۱۹۵	فصل نوزدهم: کنوانسیون حقوق افراد دارای معلولیت
۱۹۶	مقدمه
۱۹۹	ماده ۱: هدف
۱۹۹	ماده ۲: تعاریف
۲۰۰	ماده ۳: اصول کلی
۲۰۰	ماده ۴: تعهدات کلی
۲۰۲	ماده ۵: برابری و عدم تبعیض

- ماده ۶: زنان دارای معلولیت ۲۰۲
- ماده ۷: کودکان دارای معلولیت ۲۰۳
- ماده ۸: آگاه سازی ۲۰۳
- ماده ۹: دسترسی ۲۰۴
- ماده ۱۰: حق حیات ۲۰۵
- ماده ۱۱ ۲۰۵
- ماده ۱۲: شناسایی برابر در پیشگاه قانون ۲۰۶
- ماده ۱۳: دسترسی به عدالت ۲۰۶
- ماده ۱۴: آزادی و امنیت شخصی ۲۰۷
- ماده ۱۵: آزادی از شکنجه یا مجازات یا رفتار ظالمانه، غیر انسانی تحقیر آمیز ۲۰۷
- ماده ۱۶: آزادی از استثمار، خشونت و آزار و اذیت ۲۰۸
- ماده ۱۷ ۲۰۸
- ماده ۱۸: آزادی تردد و تابعیت ۲۰۹
- ماده ۱۹: زندگی مستقل و حضور در جامعه ۲۰۹
- ماده ۲۰: تحرک شخصی ۲۱۰
- ماده ۲۱: آزادی بیان و عقیده و دسترسی به اطلاعات ۲۱۰
- ماده ۲۲: احترام به حریم خصوصی ۲۱۱
- ماده ۲۳: احترام به خانه و خانواده ۲۱۱
- ماده ۲۴: آموزش ۲۱۲
- ماده ۲۵: بهداشت ۲۱۴
- ماده ۲۶: توانبخشی و بازپروری ۲۱۵
- ماده ۲۷: کار و استخدام ۲۱۶
- ماده ۲۸: معیارهای کافی برای زندگی و حمایت های اجتماعی ۲۱۷
- ماده ۲۹: مشارکت در زندگی سیاسی و عمومی ۲۱۸
- ماده ۳۰: مشارکت در حیات فرهنگی، تفریح، فراغت و ورزش ۲۱۹
- ماده ۳۱: جمع آوری آمار و داده ها ۲۲۰
- ماده ۳۲: همکاری های بین المللی ۲۲۱

۲۲۱	ماده ۳۳: نظارت و اجرای ملی
۲۲۲	ماده ۳۴: کمیته حقوق افراد دارای معلولیت
۲۲۴	ماده ۳۵: وضع گزارش دولتهای
۲۲۴	ماده ۳۶: بررسی گزارشها
۲۲۵	ماده ۳۷: همکاری بین دولت عضو و کمیته
۲۲۵	ماده ۳۸: ارتباط کمیته با سایر نهادها
۲۲۶	ماده ۳۹: گزارش کمیته
۲۲۶	ماده ۴۰: کنفرانس دولتهای عضو
۲۲۶	ماده ۴۱: امین
۲۲۶	ماده ۴۲: امضاء
۲۲۷	ماده ۴۳: قید رضایت
۲۲۷	ماده ۴۴: سازمانهای ائتلاف منطقه‌ای
۲۲۷	ماده ۴۵: قابلیت اجراء
۲۲۸	ماده ۴۶: تحفظ
۲۲۸	ماده ۴۷: اصلاحیه
۲۲۹	ماده ۴۸: خروج از کنوانسیون
۲۲۹	ماده ۴۹: قالبهای قابل دسترس
۲۲۹	ماده ۵۰: متون اصلی
۲۳۱	منابع

درک و باور این شعار زیبا که «معلولیت، محدودیت نیست» و معلولین نیز باید زندگی‌شان مانند ما باشد در ظاهر شاید ساده بنظر برسد ولی در عمل سخت و دشوار است لذا باید این باور را در دل‌ها نشانند. باید دیده‌ها را بر آن گشود، باید فهمید که معلولیت نباید معنایی دگرگونه به زندگی انسان‌هایی که دچار آن شده‌اند بدهد. نباید پذیرفت که معلولیت محرومیت است، اما باید دانست که معلولیت دشوار است. نقص داشتن سخت است و نیاز به باور و یاری ما دارد.

معلول اساساً به شخصی اطلاق می‌شود که بر اثر نقص ذهنی و یا جسمی، به طور مستمر اختلال قابل توجهی در سلامت و کارایی عمومی و یا شئون اجتماعی، اقتصادی و حرفه‌ای او به وجود آمده باشد. به طوری که این اختلال، از استقلال فردی، اجتماعی و اقتصادی وی کاسته باشد. اما این نکته را از یاد نبرید که معلولین نیز زندگی می‌خواهند. درست همان سان که دیگران به آن نیازمندند.

آری حق معلولین است که مثل دیگران زندگی کنند و درک آن مسئولیت دیگران است. اما نه، هنوز حس غربت در میان واژه‌های «معلولین، دیگران» یعنی (من و تو و...) معنا را سخت، سرد و غم‌انگیز کرده است، باید دانست که اولین اقدام در راه یاری به آنان، باور آنهاست. اسکه بپذیریم همانند ما در اجتماع سهم دارند، هم در بهره‌گیری از آن و هم در ساختنش. معلولان باید فرصت یابند تا استعدادهای خلاق هنری و فکری خود را رشد دهند و آن را نه تنها برای منافع خود، بلکه برای غنی‌سازی جامعه به کار گیرند.

لذا باید دسترسی آنان برای مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی تضمین شود. از جمله این اقدامات، می‌توان تهیه وسایل کمک ارتباطی برای ناشنوایان، منابع و مطالب علمی به خط بریل یا نوارهای صوتی برای نابینایان و مطالب خواندنی که با توان و استعداد افراد معلول ذهنی مناسب باشد را نام برد. کودکانی که دچار معلولیت هستند را نباید از جامعه طرد کرد. همواره باید به آنان در بازی‌های گروهی کودکان نقش داد، تا دچار انزوا نشود. در کنار این تفکر، والدینی که کودکان سالم دارند باید به بچه‌های خود بیاموزند که با کودکان معلول چون دیگران رفتار کنند. وقتی این نگرش در کودکان ما نهادینه شود فردای جامعه معلولین را می‌پذیرد و از استعدادهای آنان بهره می‌گیرد.

فرزندان مان باید بیاموزند که معلولان هرگز نیاز به ترحم ندارند. هموعان سالم باید همواره بکوشند تا کمبود موجود در معلولان را به صورت یک جریان طبیعی نشان دهند و کاری نکنند که این کمبود، زندگی معلول را از حالت طبیعی خارج کند و او را به فردی منزوی و جدای از جامعه تبدیل سازد. باید این حقیقت را بپذیریم که اگر فرد معلول به درون جامعه برمی گردد و به فعالیت می پردازد، حتما توانمندی دارد. پس نباید با ترحم یا تمسخر، هیاهوی زیبای بازگشت به زندگی را در او خاموش کنیم، بلکه باید او را بپذیریم و تشویق کنیم تا نقشش را درست بازی کند و با خواستن کار از آنها، آنان را در حلقه خود نگه داریم.

سید علی اصغر میرشجاعی

زمستان ۱۳۹۳

www.ketab.ir